

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 20.01.2020
Vår ref.: 201908838-12
Arkiv: 511
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Kjetil Lund

Vurderinger av konsesjonsprosessen for vindkraft på land

1. I juni 2019 satte NVE ned en intern arbeidsgruppe for å gjennomgå konsesjonssystemet for vindkraft på land. Arbeidsgruppen ble bedt om å vurdere tiltak for forbedringer i lys av de erfaringene NVE har opparbeidet fra konsesjonsarbeid og utbygginger de siste årene, og i lys av det folkelige engasjementet som har vært og er om vindkraft.
2. Vedlagte rapport inneholder NVEs forslag til forbedringer av det forvaltningsmessige rammeverket for vindkraft på land i Norge. Vi har delt tiltakene inn i 4 tiltakspakker som hver inneholder flere enkelttiltak. Den første tiltakspakken gjelder bedre informasjon om virkningene av vindkraft og om konsesjonsprosessen. Den andre tiltakspakken handler om forbedringer i selve konsesjonsprosessen. Den tredje tiltakspakken omhandler perioden mellom gitt konsesjon og selve utbyggingen. Den fjerde pakken er tiltak for bedre å styre samlet omfang og lokalisering av vindkraftanlegg på land. Det viktigste tiltaket her er at vi foreslår å legge om til regionale konsesjonsrunder, der fylkene får en tydeligere rolle enn i dag.
3. Det er også i dag en omfattende konsesjonsprosess for vindkraft i Norge. Blant annet er det to runder med eksterne høringer før konsesjon eventuelt blir gitt. Vår vurdering er at konsesjonsprosessen i hovedsak er god og grundig. Men det er alltid mulig å forbedre prosesser, og de siste årene har NVE høstet mye erfaringer fra denne relativt nye virksomheten i Norge. Vi tror at de tiltakspakkene vi her foreslår, samlet eller hver for seg vil bidra enda høyere kvalitet, mer legitimitet og mindre konflikter rundt konsesjoner og utbygginger av vindkraft på land.
4. Vi har i rapporten ikke gått inn på skattlegging og eierskap. Vi vil likevel påpeke at dette er to temaer som bør være med i utformingen av de framtidige rammeverket for vindkraft på land i Norge. Stortinget besluttet for rundt 10 år siden å innføre et støttesystem (elsertifikater) som omfattet vindkraft. For rundt fem år siden besluttet Stortinget i tillegg å innføre regler som gir lav beskatning av vindkraftanlegg gjennom raske avskrivninger. Disse ordningene utgår i 2021.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Det bør da vurderes å innføre skatte- og avgiftsregler som sikrer høyere inntekter nasjonalt og lokalt fra produksjon av vindkraft på land i Norge.

Særlig er det tunge argumenter for å innføre en naturavgift. Avgiften bør ha en enkelt håndterbar innretning, for eksempel i form av en arealavgift eller en effektavgift. En slik avgift vil i større grad stille utbygger over for de samlede samfunnsmessige kostnadene ved utbygging. Avgiften vil virke som et supplement til de vurderingene av miljøvirkninger som også i dag gjøres i konsesjonsprosessen. Samtidig vil en slik avgift sikre større inntekter fra vindkraft til felleskapet.

5. Det er et stort innslag av utenlandsk eierskap i norsk vindkraft. Det har isolert sett fordeler at selskaper med lave avkastningskrav investerer i norsk vindkraft, for det betyr at prosjektene blir billigere å bygge ut for det norske samfunnet. Omfanget av utenlandsk eierskap i kraftsektoren samlet er langt mindre enn omfanget av utenlandsk eierskap i industrien, og langt mindre enn omfanget av norsk eierskap i kraftsektoren i andre land. Eierskap i vindkraft er likevel et tema det er sterkt engasjement om. Det er i seg selv et argument for å vurdere mulige tiltak som kan legge til rette for mer lokalt eierskap ved framtidige vindkraftutbygginger.
6. NVE skal i konsesjonsprosessene vurdere fordeler og ulemper ved vindkraftprosjekter. Vurderingene skal være av høy faglig kvalitet. Ut over det har ikke NVE et bestemt syn på omfanget av vindkraftutbygging i årene framover. Norge har svært gode naturgitte forutsetninger for økt verdiskaping gjennom å bygge ut lønnsom vindkraft på land. Våre analyser av kraftmarkedet framover peker entydig på at vindkraft bidrar til lavere kraftpriser og økt forsyningssikkerhet i Norge. Lavere kraftpriser vil også lette overgangen til elektrifisering og lavere utslipp av klimagasser. Disse hensynene må veies mot virkningene på natur og miljø fra vindkraft.
7. NVE har de siste månedene innført flere innstramminger i forvaltningsregimet for vindkraft på land. I april 2019 innstilte vi all behandling av nye konsesjoner for vindkraft. I juni 2019 sendte vi brev til alle konsesjonærer med skjerpede krav til involvering av lokale myndigheter og interessenter ved utbygginger. I november 2019 sendte vi brev om at når fristen for støtteordningen med elsertifikater utgår i utgangen av 2021, vil NVE ikke lenger fortsette praksisen med å forlenge gitte konsesjoner. Kortere tid mellom gitt konsesjon og utbygging vil i seg selv være et viktig tiltak for mindre konflikt rundt konsesjoner og utbygginger.
8. NVE har ikke involvert eksterne i dette arbeidet, verken andre etater eller organisasjoner i det sivile samfunn. Vi er imidlertid positive til videre ekstern dialog om konsesjonsprosessen og de tiltakene som foreslås i rapporten.

Med hilsen

Kjetil Lund
vassdrags- og
energidirektør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: